

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Педагогічний факультет

Кафедра початкової освіти та освітніх інновацій

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**МЕДІАДИДАКТИКА ОСВІТНЬОГО
ПРОЦЕСУ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

СЕРЕДНЯ ОСВІТА А4 (за предметними спеціальностями)

Галузь знань А Освіта

Затверджено на засіданні кафедри
початкової освіти та освітніх інновацій.
Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

Івано-Франківськ – 2025

Навчальна дисципліна **«Медіадидактика освітнього процесу»** розроблена і впроваджена в освітній процес у рамках проєкту програми ЄС Еразмус+ «Модернізація педагогічної вищої освіти з використанням інноваційних інструментів викладання – MoPED» (No 586098-EPP-1-2017-1-UA-EPPKA2-CBHE-JP).

Європейська Комісія підтримує створення цієї публікації, яка відображає лише погляди авторів. Комісія не несе відповідальності за будь-яке використання інформації, що в ній міститься.

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Медіадидактика освітнього процесу
Викладач (-і)	проф. Червінська Інна Богданівна
Контактний телефон викладача	+380506716106
E-mail викладача	inna.chervinska@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.cnu.edu.ua/
Консультації	Згідно розкладу. Онлайн консультації можуть бути організовані за бажанням здобувачів вищої освіти.

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретико-методологічні засади медіадидактики освітнього процесу, медіаосвіти, медіаграмотності та медіакультури як основи формування медійно-інформаційної компетентності майбутніх учителів закладів загальної середньої освіти та її практичного застосування в освітньому просторі НУШ.

Навчальна дисципліна спрямована на формування у здобувачів вищої освіти базових компетентностей в галузі медіадидактики освітнього процесу, оволодіння медіаосвітніми технологіями навчання та сучасними мультимедійними ресурсами, що забезпечують інформаційно-дидактичний супровід освітнього процесу ЗЗСО.

Для реалізації окреслених завдань здобувачам вищої освіти репрезентовано низку інноваційних інструментів навчання, які розкривають можливості застосування медіаресурсів для підвищення ефективності організації й конструювання освітнього процесу.

Особливістю навчальної дисципліни є те, що вона розроблена і впроваджена в освітній процес закладів вищої освіти у рамках проєкту програми ЄС Еразмус+ КА2 «Модернізація вищої педагогічної освіти з використанням інноваційних інструментів викладання – MoPED, No586098-EPP-1-2017-1-UA-EPPKA2-CBHE-JP (2017-2022)

(<https://ciot.pnu.edu.ua/developed-new-courses/>). У її викладанні передбачено використання можливостей Центру інноваційних освітніх технологій «PNU EcoSystem» (<https://ciot.pnu.edu.ua/>), зокрема роботу здобувачів вищої освіти у різних навчальних просторах (ІТ-простір, простір мобільного навчання, презентаційний простір, простір рефлексії, конференц-простір) з використанням сучасного технічного обладнання.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни: ознайомлення здобувачів вищої освіти з інноваційними трендами та напрямками розвитку медіадидактики, розкриття потенційних можливостей застосування інноваційних медіаосвітніх технологій та медійних засобів навчання в освітньому просторі Нової української школи шляхом забезпечення всебічної підготовки майбутніх педагогів до безпечної та ефективної взаємодії у медіапросторі закладу освіти, формування медіаграмотності та медіакомпетентності.

Основними цілями вивчення навчальної дисципліни :

- ✓ розкрити потенційні можливості медіадидактики освітнього процесу, медійних засобів навчання та інноваційних медіаосвітніх технологій для застосування в освітньому просторі Нової української школи;
- ✓ сприяти опануванню майбутніми педагогами основами медіаосвіти, медіаграмотності та медіакультури;

- ✓ формувати обізнаність здобувачів вищої освіти у галузі сучасних медіатехнологій та способів їх використання в освітньому процесі Нової української школи;
- ✓ розкрити дидактичний потенціал медіаосвітнього простору закладу освіти, специфіку цифровізації медіаосвітніх технологій;
- ✓ формувати інформаційно-медійну компетентність майбутніх педагогів, розвивати критичне мислення та вміння аналізувати медійну інформацію, з метою розпізнавання маніпулятивних технік, пропаганди, фейкової інформації;
- ✓ опанування особливостями безпечного інтернету, правилами кібербезпеки та протидії кібербулінгу в освітньому просторі закладу загальної середньої освіти.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК-4. Здатність працювати в команді, міжособистісної взаємодії.

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-9. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК-2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.

СК-7. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформативної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-13. Здатність до формування у здобувачів початкової освіти інфомедійної грамотності, критичного мислення та умінь аналізувати медійну інформацію.

Програмні результати навчання:

ПР-03. Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі.

ПР-05. Організовувати освітній процес із використанням цифрових технологій та технологій дистанційного навчання молодших школярів, розвивати в учнів навички безпечного використання цифрових технологій та сервісів.

ПР-07. Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових, індивідуальних, особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

ПР-11. Збирати, інтерпретувати та застосовувати дані у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності.

ПР-17. Формувати критичне мислення та інфомедійну грамотність учнів початкових класів.

ПР-19. Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів недоброчесної поведінки серед здобувачів освіти та вміння застосовувати їх у професійній діяльності.

5. Організація навчання				
Обсяг навчальної дисципліни				
Вид заняття		Загальна кількість годин		
лекції		12		
семінарські заняття / практичні / лабораторні		24		
самостійна робота		54		
Ознаки навчальної дисципліни				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання	Нормативна / вибіркова	
8	A4 Середня освіта	4	вибіркова	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		кількість год.		
		лекції	практичні/ семінарські заняття	сам. роб.
Тема 1. Медіадидактика як конструкт навчання в освітньому просторі Нової української школи. Медіадидактика як інноваційний напрям розвитку дидактики ХХІ століття. Історичний дискурс походження та значення терміну «медіадидактика». Категоріальний апарат медіадидактики освітнього процесу та її зв'язки з іншими освітніми компонентами. Форми, принципи, функції медіадидактики освітнього процесу у сучасному закладі загальної середньої освіти. Провідні завдання медіадидактики в контексті вимог Концепції «Нової української школи».		2	4	10
Тема 2. Медіаосвіта та медіаграмотність як складові медіакомпетентності вчителя ЗЗСО. Сутність поняття «медіаосвіта». Медіаграмотність, медіакультура та медіакомпетентність педагога. Медіакультура в системі цінностей сучасного педагога. Візуальна медіакультура педагога й освітній процес. Складові медіакультури й медійно-інформаційної грамотності педагога. Критичне мислення як основа медіакомпетентності сучасного вчителя.		2	4	4
Тема 3. Інтернет у професійній діяльності педагога. Історія виникнення Інтернету та сучасний стан його розвитку. Епоха інтернету: нові освітні ресурси та ризики застосування в ЗЗСО. Інтернет і права людини. Етика ділової комунікації в Інтернеті: нетикет. Кібербулінг, або віртуальна агресія. Безпечний інтернет: правила захисту від кібербулінгу. Поняття «кібербезпеки» у професійній діяльності педагога. Маніпулятивний контент. Дезінформація та маніпулятивний вплив медіа.		2	4	10
Тема 4. Використання форматів медіа в освітньому процесі сучасного закладу освіти. Використання медіаосвітніх технологій на уроках у ЗЗСО QR-коди та можливості їх використання в освітньому процесі. Створення ментальних карт як інтерактивна форма роботи на уроці. Буктрейлер як медіапродукт, який		2	4	10

сприяє підвищенню читацької активності школярів. Використання медіавправ для розвитку критичного мислення здобувачів освіти. Поняття про медіатекст та його види. Алгоритм дослідження медіатекстів. Креалізовані тексти та їх види.			
Тема 5. Технологічно-педагогічний інструментарій створення шкільного сайту, електронного портфоліо, медіа-кейсів педагогів та здобувачів освіти. Технологія та техніка створення шкільного медіасайту. Види електронних портфоліо педагога. Створення медіахабу як єдиного інформаційного простору сучасного закладу освіти. Алгоритм роботи з медіакейсами. Ефективні моделі проведення онлайн заходів: освітній вебінар, віртуальна екскурсія, телеконференція, відеолекції, навчальні та тренувальні системи симуляцій, відеотренажер.	2	4	10
Тема 6. Медіапростір закладу освіти як складова інформаційної екосистеми. Організаційно-дидактичні засади формування шкільного медіапростору. Сутність, цілі та завдання медіапростору. Медіаосвітній простір освітнього закладу як чинник формування та розвитку особистості. Провідні форми, методи та технології медіавиховання в школі. Шляхи інтеграції медіаосвіти зі шкільною освітою. Використання ресурсів соціальних мереж в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти.	2	4	10
ЗАГ.	12	24	54

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна оцінювання дисципліни	система навчальної дисципліни	Оцінювання знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» https://cutt.ly/YeXSdlpV Вид контролю: залік. Практичні заняття – 80 балів. Контрольна робота – 10 балів. Самостійна робота / індивідуальне/творче завдання – 10 балів. Максимальна кількість балів за вивчення дисципліни – 100 балів. Здобувач може отримати додаткові бали за результати неформальної освіти як результати навчання з навчальної дисципліни, що відображають зміст окремих тем (але не більше 10 балів) відповідно до Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://cutt.ly/yeXStrN9
Вимоги до письмових робіт		Контрольна робота (тестові завдання) – 10 балів. Самостійна робота (підготовка презентацій, творчих

	проектів, есе). ІНДЗ (міні-дослідження). Разом - 10 балів.
Практичні/семінарські заняття	Максимальна оцінка – 7 балів.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 90% практичних завдань. При виставленні підсумкової форми контролю враховуються навчальні досягнення здобувачів освіти (бали), набрані за виконання всіх видів робіт під час поточного контролю, а також бали за результати неформальної освіти. https://cutt.ly/QeXSxE0n
Підсумковий контроль	Форма підсумкового контролю – залік .

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: : виконання письмових робіт у процесі вивчення навчальної дисципліни є обов'язковим для всіх здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Інформація щодо результатів тестування, виконання індивідуальних / групових робіт, презентації результатів самостійної роботи, загальна оцінка змістового модуля в цілому надається кожному здобувачеві освіти індивідуально. Неприпустимими є плагіат та списування. Інформація щодо оцінки виконання індивідуального завдання надається здобувачеві після представлення результатів виконання роботи. Результати виконання індивідуального творчого завдання надаються згідно розкладу практичних занять.

Академічна доброчесність: викладання навчальної дисципліни та взаємодія із здобувачем освіти ґрунтуються на основі положень нормативно-правових документів та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів освіти та науково-педагогічних працівників: «Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» <http://surl.li/vystzz>; «Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» <http://surl.li/fhjkjz>; «Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Відвідування занять: порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <http://surl.li/omcveh>. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.). <https://cutt.ly/YeXSdlpV>

Неформальна освіта. Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»: <https://cutt.ly/QeXSxE0n>

8. Рекомендована література

Основна:

1. Баришполець О.Т., Найдьонова Л.А. Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навчально-методичний посібник. К.: Міленіум, 2018. 440 с.
<https://mediaosvita.org.ua/wp-content/uploads/2016/11/Posibnik.pdf>
2. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція) (2016). Режим доступу: <https://ms.detector.media/mediaprosvita/mediaosvita/>
3. Медіаграмотність та критичне мислення в початковій школі: посібник для вчителя / Бакка Т., Голощапова В. / за редакцією О. Волошенюк. К. : ЦВП, АП, 2017. 197 с.
https://www.aup.com.ua/uploads/2017_Pochatkova_school.pdf
4. Медіаосвіта. Енциклопедія освіти / головний ред. В. Г. Кремень. К. : Юрінком Інтер, 2021. С. 481–482. <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint>
5. Медіаграмотність педагога: навчальний посібник / укладач М.О. Антоненко. Суми: НВВ, 2019. 100 с.
6. Медіаосвіта та медіаграмотність: короткий огляд / В. Ф. Іванов та ін. 2-ге вид., стер. К.: АУП, ЦВП, 2012. 58 с. URL: <http://www.aup.com.ua/upload/ogliad.pdf>.
7. Медіаграмотність на уроках суспільних дисциплін : посібник для вчителя / за ред. В. Іванова, О. Волошенюк, О. Мокрогуза. К. : Центр вільної преси, 2016. 201 с.
8. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / за науковою редакцією В. В. Різуна. К. : Центр вільної преси, 2012. 352 с. <https://www.aup.com.ua/uploads/momg.pdf>
9. Потятиник Б. В. Медіа: ключі до розуміння. Львів: ПАІС, 2004. 312 с.
10. Тулодзєцький Г., Герціг Б., Графе С. Медіаосвіта в школі та на уроці: основи і приклади / за аг.ред. В.Ф. Іванова. К.: Академія української преси, 2020. 405 с.
11. Червінська І.Б. Підготовка майбутніх учителів початкової школи до створення цифрового контенту для навчання молодших школярів. *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи*: збірник наук. праць. 2021. Вип. 2 (27). С. 14-21.
https://drive.google.com/file/d/1izM0ySQfYWrS_3IWRKP4QhRj2cA9u3UV/view?usp=share_link
12. Череповська Н. Візуальна медіакультура учнів ЗОШ: навч.-мет. пос. Київ, 2020. 112с.
13. Червінська І.Б. Медіаосвітній простір гірської школи: змістове наповнення та соціокультурна трансформація. *Гірська школа Українських Карпат*. 2018. №18. С.83-89.
<https://journals.pnu.edu.ua/index.php/msuc/article/view/5791>
14. **Червінська І.Б.** Медіадидактика: концепція та методичні вказівки. Метод. посібник/ handbook. Івано-Франківськ: Вид-во НАІР, 2019. 72 с.
<https://ciot.pnu.edu.ua/>
15. **Червінська І.Б.** Медіадидактика: інформаційно-методичний супровід організації практичних занять: навч.-метод. посібник. Івано-Франківськ: Вид-во Симфонія Форте, 2021. 80 с.
https://drive.google.com/file/d/1XmUKenLIBUhq5HNL6Hp4s_Dk61sfqzYL/view?usp=share_link
16. **Червінська І.Б.** Медіатехнології як ефективний засіб підвищення якості освітнього процесу у закладах вищої освіти. *Освітні обрії*. 2022. Том 55. № 2. С. 84-92.
DOI: <https://doi.org/10.15330/obrii.55.2.69-73>
18. Onkovic, G. V. (2013). Media didactics of your school: Ukrainian dosvid. *Vishcha of the Light of Ukraine, 1*, 23–29.
19. Chervinska I. B. Motivational aspect of personality formation in students with special abilities. 35 th IBIMA Conference 1-2 April. Seville, Spain. 2020.
<https://ibima.org/accepted-paper/motivation-aspect-of-personality-formation-of-pupils-with->

[special-abilities/](#) Індексовано наукометричною базою *Web of Science*.

20. Червінська І. Б. Інтеграція медіадидактики в освітній простір Нової української школи. *Гірська школа Українських Карпат*. 2021. № 25. С. 21-26

<http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/12251>

21. Червінська І.Б., Червінський А. І. Дистанційне навчання здобувачів шкільної освіти в умовах воєнного стану: реалії та перспективи розвитку. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка*. Серія : Педагогічні науки. 2024. Випуск 26 (182). С.145-151.

<https://visnyk.chnpu.edu.ua/index.php/visnyk/article/view/615>

22. Thoman E., Jolls T. Literacy for the 21st Century: An Overview & Orientation Guide To Media Literacy Education. Centre for Media Literacy. Tessa Jolls. 2008. 87 p.

23. Masterman, L. A rationale for Media Education. *Media Literacy in the Information Age: Current perspectives*. New Brunswick, 1997. pp. 15-68.

Допоміжна:

1. Закон України «Про освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст.380). Режим доступу URL <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

2. Закон України «Про загальну середню освіту». Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/normativno-pravova-baza1.html>

3. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / za zag. red. Бібік Н. М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.

4. Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні (від 15 травня 2013 р. № 386-р.). Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-%D1%80>

Основні нормативно-правові документи:

1. Положення про запобігання академічному плагиату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. URL <https://cutt.ly/QeXSxE0>

2. Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. URL: <http://surl.li/omcveh>

Інформаційні ресурси:

1. Наукова електронна бібліотека. (Книги, підручники). <http://www.nbuv.gov.ua/portal>

2. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського. <http://www.nbuv.gov.ua>

3. Наукова бібліотека Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. <http://lib.pnu.edu.ua/>

Викладач,
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри початкової освіти
та освітніх інновацій

Інна ЧЕРВІНСЬКА